

«Я сьогодні тут, з тобою – жив, співав.
У стократ твоя любов вища всіх фальшивих справ.
Кого грів, кому світив – були б світлі.
Знає, як дотла згоріти лише попіл.
Якщо нічого сказати – краще помовчить.
І від дурості усіх тиша захистить»

«Попіл». Андрій Хливнюк, рок-гурт «Бумбокс»

Передмова

Книга Іова XXI століття

Лише кохання запалює людські серця полум'ям справжнього життя. Це полум'я когось захистить від холодного зла та проблем, зігріваючи своїм теплом; когось направить на шлях до благополуччя та успіху, освітлюючи вузьку і небезпечну стежку життя; а для когось це полум'я приготує «їжу для душі» – підбадьорливе та окрилююче слово...

Вогонь кохання не огортає холодом байдужості, він нікого не занурює в темряву невідомості, і він не забирає ні в кого життя. Полум'я кохання – це відкритість серед удавання, це щирість у морі брехні, і це мир у самому епіцентрі війни.

В епіграмі до повісті сказано: «Знає, як дотла згоріти, лише попіл». Тільки згораючи у полум'ї кохання, ми здатні знову відродитися з попелу!

Книга Йова, розділ 1:

«Був чоловік у землі Уц, ім'я його Йов; і був цей чоловік непорочний, справедливий та богобоязливий, і тримався подалі від зла. І народилося в нього сім синів і три дочки. Мав він: сім тисяч дрібної худоби, три тисячі верблюдів, п'ятсот пар волів і п'ятсот ослиць, і дуже багато слуг; і був цей чоловік найславнішим з усіх синів Сходу.

Сини його збиралися, влаштовуючи бенкети кожен у своєму домі у свій день, і посилали та запрошували трьох своїх сестер їсти й пити з ними. Коли цикл бенкетних днів завершувався, Йов посилав за ними і освячував їх, і, встаючи рано вранці, приносив жертви Богу за числом усіх їх та одного теля за гріх за їхні душі. Бо казав Йов: може, сини мої згрішили і зневажили Бога в серці своєму. Так робив Йов у всі такі дні...

І був день, коли прийшли сини Божі, щоб постати перед Господом; серед них прийшов і сатана. І сказав Господь сатані: звідки ти прийшов? І відповів сатана Господу й сказав: я ходив по землі та обійшов її. І сказав Господь сатані: чи звернув ти увагу твою на раба Мого Йова? Бо немає такого, як він, на землі: людина непорочна, справедлива, богобоязлива й така, що відвертається від зла.

І відповів сатана Господу й сказав: чи даремно Іов богобоязний? Хіба не Ти оточив його огорожею, його дім і все, що в нього? Ти благословив справу його рук, і його стада розширюються по землі; але простягни руку Свою й торкнися всього, що в нього, чи благословить він Тебе?

І сказав Господь сатані: ось, усе, що в нього, у твоїй руці; тільки на нього не простягай руки твоєї. І відійшов сатана від обличчя Господнього».

Розділ 1

Добре жити, а жити добре – ще краще

Благородний олень вийшов на узлісся з наміром провести оленяче стадо через дике поле, щоб ще до заходу сонця вся його родина змогла втамувати спрагу. Річка протікала сусіднім лісом за цим полем. Вожак зупинився й озирнувся назад. Молоді оленята бігли за своєю матір'ю, а старші його сини, сила яких поступалася лише батьківській, йшли замикаючими. По дальньому краю поля проходила дорога і по ній щось рухалося. Але ось воно зникло за пагорбом. Навколо, як і раніше, все було тихо і спокійно...

Водій зупинив машину і заглушив мотор. Він обережно піднявся на пагорб, вдивляючись у край лісу. Перед ним було стадо оленів і майже весь молодняк. Чоловік повернувся в машину, дістав карту і обвів колом всю місцевість, якою він зараз проїжджав...

1

Січень. 2012 рік. Україна. Київ.

Сніг почав падати ще з вечора. За вікном нічну темряву розганяв потужний прожектор, спрямований на величезну вивіску з досить відомою в Києві емблемою та логотипом «Clinic Neurology». Але світло цього прожектора

здавалося зовсім тьманим порівняно зі світлом безтіньової лампи, спрямованої на ділянку операційного поля.

Кинувши останній погляд на знімки комп'ютерної томографії, доктор Олейников прикрив очі, тримаючи руки перед собою піднятими вгору. Його вуста прошепотіли коротку молитву. Наркоз поступово занурював у сон двадцяти восьмирічного хлопця, вкритого синцями та саднами.

– Тиск 100 на 60, пульс 70, дихання 16. Іван Олександрович, можемо починати, – доповіла анестезіолог, стежачи за монітором.

– Скальпель...

Вадима Селіванова привезли до приватної клініки нейрохірургії з об'їзної київської траси всього годину тому. Його новенький білий «Форд-Мустанг» на великій швидкості влетів у вантажівку, що їхала попереду, яка почала гальмувати на вже досить засніженій трасі. Подушка безпеки лопнула буквально відразу при зіткненні, коли в неї встромився арматурний прут, що злетів з вантажівки. Щоб дістати хлопця з понівеченого автомобіля, медикам знадобилася допомога рятувальників.

У потерпілого були зламані ліве стегно і кілька ребр. Але найбільшу загрозу становила відкрита черепно-мозкова травма, яка, судячи з клінічної картини, супроводжувалася великою гематомою. Арматурний прут пробив не тільки подушку безпеки.

Його батько, Петро Васильович Селіванов, який обіймав дуже важливу державну посаду, своїми телефонними дзвінками підняв на ноги «пів міста». Його друг і помічник по службі особисто зателефонував головному лікарю та найдосвідченішому нейрохірургу доктору Олейникову, бажаючи надати термінову допомогу.

Івана Олександровича колеги вже давно називали між собою «доктором від Бога» і за найвищий професіоналізм, і за особливу атмосферу в їхньому колективі, створену мудрим керівництвом та справедливістю. Він за характером був спокійною добропорядною людиною, чесною і відкритою у стосунках з усіма оточуючими його людьми. Але дехто з колег відверто вважав його м'якотілим і розмазною, нездатним у гострому конфлікті відстоювати своє.

Як тільки пацієнта доставили до клініки, чергова зміна терміново приступила до проведення обстеження. Результати були вельми й вельми сумними. Юнак перебував у комі, зупинка дихання могла статися у будь-яку хвилину.

Оцінивши всю складність ситуації, доктор Олейников довів суть стану справ до батька потерпілого, дивлячись йому в очі.

– Але у вас же «золоті руки», Іван Олександрович. Врятуйте сина! Будь-які гроші... Ціна не має значення... – Тремтячі руки «великої людини» вхопилися за комір докторського піджака.

– Я зроблю все, що можливо, Петро Васильович, але вся надія зараз на Бога... І тільки на Нього! А ви візьміть себе в руки і всю свою турботу спрямуйте, будь ласка, на дружину, – сказав він, вказуючи очима на жінку, залиту сльозами що перебувала в напівнепритомному стані.

...Минула шоста година операції. Уламки кісток та пошкоджені тканини були видалені. Наслідки крововиливу усунуто. Кровотеча з пошкоджених судин зупинена. Головною проблемою такої травми було порушення цілісності твердої мозкової оболонки та пошкодження тканин мозку, що могло мати тяжкі неврологічні наслідки. Навіть за найсприятливішого результату операції на наступному етапі на потерпілого могли чекати проблеми з розумовою

діяльністю, втрата чутливості або рухливості, порушення мовлення, паралічі та судоми.

Нарешті Іван Олександрович підняв руки й зробив півкроку назад.

– Зшивати...

Стан пацієнта можна було вважати стабілізованим. Далі потягнуться дні післяопераційного лікування та очікування, поки він не вийде з коми.

Двері операційного блоку відчинилися й одразу ж зачинилися за спиною головного лікаря. За час операції у залі очікування з'явилося ще кілька нових людей, серед яких була й молода дівчина. Коли з'явився лікар, усі підвелися й у повній тиші спрямували на нього свої погляди.

– Операція пройшла успішно, панове. Стан потерпілого стабілізовано. Але тривалість коматозного стану я передбачати не беруся.

– Дякуємо вам, Іван Олександрович. Ви наш рятівник, – вигукнув батько, кинувшись тиснути руку нейрохірургу.

– А коли ми зможемо його побачити? – поцікавилася мати, притискаючи тремтячі руки до грудей.

– Через годину ви всі зможете побачити його через скло в палаті інтенсивної терапії. Я дам про це розпорядження. Вибачте, мені треба йти.

– Докторе, зачекайте, – вигукнула молода дівчина, що стояла трохи осторонь від батьків. – Скажіть, з ним потім все буде гаразд? Розумієте, про що я питаю?

– Коли йдеться про наслідки таких травм, нам усім залишається тільки набратися терпіння і молитися, мила дівчино. Зі свого боку, ми будемо робити все можливе, щоб наслідки були мінімальними. Бог милостивий, я це знаю.

Доктор Олейников оглянув усіх присутніх поглядом, сповненим надії, і підбадьорливо кивнув головою. Він поспішав до свого кабінету, щоб переглянути відеозапис основних моментів перебігу операції та призначити пацієнту інтенсивну терапію на найближчу добу.

У юнака була пошкоджена права лобова частка головного мозку. Як наслідок, цілком очікувані певні зміни особистості та поведінки, виражені симптоми агресії, несподівані напади ейфорії та досить сильне зниження емпатії.

– Шкода. Дуже шкода цього хлопця, – прошепотів Іван Олександрович, сідаючи за свій стіл. – Та й всю його родину теж шкода. Прояв у їхнього улюбленця егоїзму найвищого ступеня радості нікому не принесе.

2

Березень. 2012 рік. Україна. Волинь.

Металошукач не видавав жодного звуку вже багато годин поспіль. Худорлявий, невисокий, але жилавий чоловік у пуховому комбінезоні зимового камуфляжного забарвлення присів під деревом, дістав великомасштабну карту і посвітив на неї ліхтариком.

Він завжди виходив з дому на пошуки своїх «скарбів» вночі, незважаючи на пору року. Таких, як він, люди прозвали «чорними копачами». Ліс шумів, коли верхівки дерев гойдалися, порушуючи тим самим повну тишу ночі. Десять далеко двічі пролунав крик пугача.

На своїй карті шукач військових трофеїв позначив хрестиком німецький бетонний бункер, про який йому днями розповів його старий друг. Той тремтів від страху

і клявся, що більше він до цього місця не наблизиться ні за які гроші.

«Це диявольське місце, Андрій, – говорив він. – Там водиться нечиста сила... Це скрегіт зубів, плескання крил і моторошний сміх... Мені цього не пережити вдруге... Серце саме готове зупинитися від страху, навіть якщо ти налаштувався не боятися нічого».

З уривчастих фраз товариша можна було зрозуміти, що вхід у підземелля закривав дерев'яний люк, оббитий залізом і присипаний землею, гнилим листям та підталим снігом. Тому надія була тільки на металошукач. Серп місяця відкидав слабкі тіні дерев доти, доки не сховався за щільною хмарою. Але очі, що звикли до темряви, давали можливість продовжувати пошуки. Крок за кроком просуваючись уперед, він навіть не усвідомлював того, що разом із ним рухається й сама темрява.

Андрій Требніков, якого в певних колах знали як «Трефа», відчув, як по спині пробігає неприродний холод, що проникав аж до кісток. Він навіть не міг зрозуміти, чому так раптово стало холодно. Металошукач, як і раніше, мовчав, а залізний люк мав бути десь тут, зовсім поруч. Раптом ліворуч від нього порив вітру здув сніг разом із пожухлим листям з невеликого пагорба. Спрямований туди промінь ліхтаря вихопив із темряви пляму іржавого металу. Він зробив ще крок і почув далеке клацання зубів та приглушений сміх, що долинали, здавалося, прямо з-під землі в тому місці, де він стояв.

– Ну, якщо це справді цінний склад, то не дивно, що його охороняє всяка нечисть, – сказав він сам до себе, підходячи до раптово виявленого люка.

Якби не порив вітру, що здув сніг і листя, він міг би пройти повз. Його пошуковий пристрій на таку відстань

не працював. Помацавши руками по залізу, чоловік підчепив пальцями невелике кільце і потягнув його на себе, відкриваючи вхід ніби в саме пекло. Потужний промінь ліхтаря занурився до самого низу.

Сходи тягнулися метрів на два вниз та впиралися у двері. Маскувальний люк був зроблений із товстих дошок і оббитий залізом. Рама люка теж була укріплена залізом. Біля нижніх дверей виднілися краї бетонних стін.

– Наші так не будували, – прошепотів чоловік, оглядаючи товщину стін підземної споруди. – Це справді німецький бункер.

Міцні залізні двері були незачинені. Було видно, що двері відносно недавно відчиняли. Андрій потягнув за ручку. Петлі неприємно заскрипіли. Промінь світла почав виривати з темряви темно-зелені ящики різного розміру, акуратно поставлені один на одного. На кожному з них виднівся орел, що розкинув у сторони крила і тримав у пазурах свастику.

– Ось це я вдало зайшов, – сказав чорний копач, повторивши фразу з улюбленого фільму й не в силах стримати посмішку.

Раптом він чітко розчув у глибині бункера чиєсь важке дихання, що перейшло в протяжне, ледь чутне завивання. Чоловік завмер і направив ліхтар у той кут, звідки долинали звуки. Світло знову вирвало з темряви лише зелені ящики. Деякі з них були закриті брезентом. По його ногах ніби пробіг щільний потік холодного повітря і пролунав крижаний скрегіт зубів.

– Нечиста сила, кажеш? Та ні, друже мій, цей склад обладнаний вентиляцією, а дверні петлі треба буде змастити. Досить їм скрипіти зубами.

Чорний копач поставив ліхтар вище на гірку ящиків і відкрив той, що був довшим за інші. П'ять гвинтівок з оптичним прицілом лежали кожна у своєму пазі. Він взяв одну в руки і провів долонею по стволу, відчувши легку слизькість збройового мастила. Потягнув затвор і натиснув на спусковий гачок. Пролунало клацання.

– Ну, це тобі якраз до душі, – сказав Андрій, звертаючись до самого себе та заглядаючи в оптичний приціл.

Таких знахідок у його практиці ще не було. Знайдену в минулому зброю, яка зберегла свій бойовий стан, він не продавав, а залишав собі. На продаж йшов всякий військовий мотлох, за який колекціонери добре платили. Але це були гроші так, винагорода за улюблене хобі та на дрібні кишенькові витрати. Основний дохід йому приносили замовлення, які він приймав від однієї вельми надійної людини. Він приїжджав до нього тільки за особливим сигналом і отримував з рук у руки конверт. Там було фото, адреса і гонорар. Таке замовлення могло відправити його в будь-яке місто або населений пункт у будь-якому регіоні України. Відстань і складність справи не мали жодного значення. Полювання на «великих людей» було його особливою пристрастю.

Потім Андрій відкрив маленьку скриньку. Там були патрони. У наступній лежали МП-40 або просто «шмайсери», як їх усі називають. Гранати та вибухівка викликали у нього теж неабияку радість.

– Вистачить на маленьку війну, – сказав він, прикидаючи приблизну кількість зброї та боєприпасів. – Як же це його досі ніхто не знайшов? Вибач, друже, але особисто тобі дуже не пощастило, що ти тут побував. Такі свідки мені не потрібні.

У голові кілера миттєво склався план, як він позбудеться першовідкривача цього величезного складу, залишеного ще у 44-му відступаючою німецькою армією.

3

Травень 2012 року. Україна. Київ.

– Завтра я відправляю свою дружину до Праги. Ми зможемо провести разом два тижні, люба, – сказав статний широкоплечий чоловік, повільно повернувшись у обертовому кріслі й притягнувши до себе секретарку.

Вона сіла до нього на коліна і мило посміхнулася, помахом голови недбало відкинувши назад пасмо русьвого волосся.

– Ну чому ти з нею зовсім не розлучишся, мій котику. Тоді ми були б разом завжди.

– Замовкни, дурепо, – шикнув її бос. – Хіба я тобі мало даю? Де твоя вдячність?

Жінка злегка прикрила очі й ніжно торкнулася губами його губ.

– Не сердься, котику. Адже я завжди хочу, щоб було як-найкраще для тебе.

– Для мене буде краще, якщо ти вчасно повідомлятимеш мені, що відбувається в нашій клініці та як йдуть справи в мого братика. Адже я не можу сюди навідуватися щодня. У мене й так голова йде обертом від усіх цих політичних перипетій.

Хоча Іван Олександрович і був головним лікарем клініки нейрохірургії, але її директором і фактичним господарем був його старший брат Олейников Віктор Олександрович.

Отрусивши з себе пил бандитських перестрілок «бурхливих 90-х» і підрахувавши всі свої збитки та прибутки, пан Олейников-старший легко зарахував себе до бізнес-еліти нового суспільства. Протягом останніх десяти років він розвивав і розширював свій основний бізнес – «автомобілі та запчастини з Росії». Дорогі «Шевроле» і «Тойоти» поставлялися до Києва з Санкт-Петербурга, дешеві «Лади» і «Ниви» – з Тольятті. Вибір марок автомобілів диктував попит ринку. Колеса хотіли мати не тільки заможні громадяни, а й люди простіші. До бізнес-імперії Віктора Олександровича входила також розгалужена мережа СТО в Києві, Чернігові, Сумах, Харкові та Полтаві.

Справи йшли досить добре, що надихнуло його відкрити ще один напрямок у бізнесі – медичну клініку, налаштувавши її діяльність під нейрохірургічний профіль свого молодшого брата. Олейников-старший любив свого брата-лікаря та ще з дитинства звик захищати його від кривдників, а в подальшому допомагав йому з просуванням по кар'єрних сходах. Про себе він завжди називав свого молодшого «блаженним» за його простоту, чесність і довірливість.

– Талантам потрібно допомагати просуватися вперед, – любив він говорити, поплескуючи брата по плечу. – Інакше купа вельми посередніх і відверто бездарних, але більш зубастих діячів легко засуне свого талановитого колегу кудись на задвірки, де він швидко згасне, як свічка, що горіла всю ніч.

Віктор Олександрович протягом останніх кількох років закупував найкраще медичне обладнання не тільки в Європі, а й у Росії та Китаї. Клініка доктора Олейникова швидко набирала популярності в столиці. Зараз клієнтів не бракувало, на відміну від початку, коли коридорами повз порожні палати ходили лише прибиральниці та медсестри.

Усе складалося дуже добре. Клініка в руках молодшого брата розквітла величезною квіткою. Певною мірою, залишаючи улюбленцю творити добро, Олейников-старший взяв на себе «місію» мати справу зі злом. Проблеми бізнесу він вирішував завжди швидко й жорстко, від чого нажив собі досить велику кількість ворогів.

І навіть зараз, сидючи у своєму кабінеті керівника клініки та обіймаючи свою секретарку, він навіть не підозрював, що ця жінка доповідає про справи клініки не йому одному.

– Чому ти мені не сказала, що приходив Вадим Селіванов і влаштував тут повний рознос? – запитав бос, легенько відсунувши красуню від себе. – Це правда, що наша охорона повалила його на підлогу і зв'язала руки та ноги? Чому я про це дізнаюся від його батька, а не від тебе, любя?

– Цей інцидент, котику, не вартий й виїденого яйця. Він майже нічого не встиг зламати, така дрібниця. Наші хлопці його швидко втихомирили. Пацієнти були у палатах. Ніхто нічого не бачив. А у хлопця справді з головою щось не так...

– Це його батько попросив відвідати нашу клініку й зустрітися з Іваном Олександровичем. Його психіатр чекав на другому поверсі... Ви що, з глузду з'їхали? Невже не можна було зустріти його біля входу й просто провести до мого брата? Він із ним дуже добре ладнає.

– Якщо синочку-психу потрібно було до психіатра, чому ж пан Селіванов не приставив до нього супроводжувачого? – з докором у голосі запитала секретарка.

– Батько сказав, що Вадим ображається, коли за ним доглядають, як за ненормальним... Послухай, Ірино, мені з Петром Васильовичем сваритися не можна. У мене ви-

бори до Верховної Ради на носі. Будь-яка примха його хворого сина має бути виконана негайно! Ти мене зрозуміла?

– Зрозуміла. Більше цього не повториться, Віктор Олександрович. – Жінка зіскочила з колін боса і відійшла на півкроку назад, ображено надувши губки.

Це вона тоді спеціально довела хлопця до істерики й неадекватної агресії. Синочок «великої людини» з «Партії регіонів» розлютився не на жарт. Її подруга Лера встигла все зняти на телефон. І як Селіванов-син трошив пост медсестри, і як охорона заламувала йому руки на підлозі, а потім зв'язувала по руках і ногах. Відео вийшло, як треба. Замовник був дуже задоволений і вельми щедрий.

Ірина мигцем поглянула на нову каблучку з діамантом на середньому пальці лівої руки й одразу ж сховала обидві руки за спину.

– Чи зверталися до нашої клініки за останній тиждень якісь цікаві люди? – запитав бос, пильно оглядаючи всі вигини фігури своєї секретарки.

– З таких ось «особливих» було двоє. Григоренко Михайло Семенович із «Лукойл-Київ» і Каратаєв Степан Аркадійович, ну, той самий... Обидва зверталися з приводу головного болю. Наші провели перший етап обстеження – МРТ та інше...

– Ти поглянь! У самого «Карата» голова розболілася? – Бос відкинувся на спинку крісла і нахмутив брови. – Адже з дня смерті «Черепа» ми з ним так більше й не перетиналися. Спочатку він кудись зник, а потім у Вінниці несподівано з'явився, справи почав крутити... Пам'ятаю я його промову над могилою Ігоря Анатолійовича: «Він був справжньою людиною, по-справжньому жив і зустрів свою долю, як справжній воїн». Це він про «Черепа», уявляєш?... І що в нього там?

– Поки нічого не виявлено. Призначили ЕЕГ на вівторок і порекомендували якісь заспокійливі... Згадала, ще була власниця СПА-салону, який на Липках.

Господар скорчив носа і махнув рукою.

4

Липень. 2012 рік. Україна. Вінниця.

Ворота величезного ангара, розташованого у старій промисловій зоні на околиці міста, розчинилися перед двома чорними автомобілями представницького класу. Це був головний секретний сховок викрадених і привезених з Європи автомобілів. Тут же була обладнана майстерня з ремонту пошкоджених машин і переробки номерів двигунів та кузовів. Спочатку з прибулих авто вийшла охорона і розташувалася півколом. Один з охоронців відкрив дверцята першої машини і відступив убік.

– Степан Аркадійович, вітаємо вас, – керуючий усім цим господарством простягнув руку господареві й злегка вклонився. – Партія красунь, як на підбір. Усі дев'ять авто за вашим списком, шеф, готові. Сюди, будь ласка.

Високий худорлявий чоловік з поголеною головою і густими бровами, що нависали над очима, зробив кілька кроків у вказаному напрямку.

Весь ангар був розділений внутрішніми перегородками на кілька великих секцій. За помахом руки керуючого один з його майстрів відкрив бічні двері в сусіднє приміщення.

Перед очима пана Каратаєва постали дев'ять автомобілів, чотири з яких належали до спортивного екстракла-